

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OK

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 15 din — LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrtletna 150 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 amer. dolarje — TEKOČI RACUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu štev. 606-70/3-24

Stev. 15 (473)

LETNO X.

NOVO MESTO, 16. APRILA 1959

KNJIŽNICA

ICAL

S T O

UREUJE uredniški odbor
UREDNOSTVA IN UPRAV
Poštni predel Novo mesto
Nenaročenih rokopisov in
»Slovenski pos...«

NASLOV
a 30 —
, 127 —
Vratano — TISKA Casopisno podjetje
dec v Ljubljani

Jugoslovanski komunistični proletariat

je bil edina moč, ki je mogla združiti jugoslovanske narode v skupnem boju proti beli in črni reakciji od začetka delavskega gibanja do zmage v narodnoosvobodilnem boju — bil je tvorec današnje neodvisne socialistične Jugoslavije

Devetintrideset let je minilo, kar so slovenski komunisti 11. aprila 1920. leta na ustanovnem zboru v Ljubljani postavili temelje za svoje organizirano revolucionarno delovanje. Ob tej priložnosti so v soboto popoldne v Ljubljani pred nekdanjo »Sveticijo v Tivoliju odkrili spominsko ploščo; zbrani množiči je govoril član Izvršnega sveta ZKS tovarš Ivan Regent, ki je med drugim dejal:

»Pioča, ki jo danes odkrivamo na tej stavbi, nam kralje in jedrato pove, da so slovenski komunisti 11. aprila 1920 na ustanovnem zboru, ki je bil v tem poslopiju, postavili temelje za svoje revolucionarno delovanje.

Celotna Komunistična partija Jugoslavije oziroma zdaj ZKJ, v katero so sodili in s katero se danes tesno povezani in spojeni tudi slovenski komunisti, je imela že ob svojem nastanku 70.000 članov in 59 poslancev v beograjski skupščini, njena mladinska organizacija pa 6000 članov. Spriče dejstva, da je šteto Jugoslaviju 12 de 13 milijenov ljudi, da je bila gospodarsko, posebej pa še industrijsko zelo zaostala delžela in da je bil zato odstotek njenega proletariata minimalen, smemo trditi, da je sodila KPJ med relativno najmočnejše članice Komunistične internacionalne, v katero se je bila priglasila takoj ob svoji ustanovitvi...

Tovarš Regent je načel opisal splošno stisko rudarjev leta 1919 v vsej Jugoslaviji in strah buržauzije pred diktaturom proletariata. Na podlagi izmišljenih obtožb je bila skovana zloglasna Obznanja, vladni odlok, po katerem so prepovalili obstanek KPJ, zaplenili so njene imetje in premoženje vseh njenih organizacij in pod. Komunistična partija Jugoslavije je med prvimi komunističnimi partijami postala ilegalna.

Obletnica, ki se je danes spominjamo z vgraditvijo spominske plošče na tole stavbo, jeila pomembna. Dne 11. aprila 1920 slovenski proletariat ni postavil le temelje za svoje revolucionarne delovanje doma, marveč se je tudi formalno združil z vsem proletariatom Jugoslavije za skupen boj proti vsej jugoslovanski buržauziji.

Komaj je treba povedati, da je bil tak sklep slovenskih komunistov pravilen. Prot skupnemu sovražniku se je bilo treba skupno boriti. Temu načelu je ostal slovenski komunistični proletariat zvest do današnjih dni. Po tem načelu o potrebi

Glavna slavnost v nedeljo

Letos se ob 40-letnici Komunistične partije Jugoslavije spominjamamo pomembnih dnevov iz zgodovine našega delavskega gibanja, obnavljamo spomine na dogodke in ljudi, ki so imeli v tem razvoju pomembno mesto. Najbolj slavnostno pa bo v jubilejnem letu proslavljen 20. aprila, dan ustanovitve Partije in dnevi okoli 20. aprila,

Glavna slavnost bo v Beogradu, kjer bo v nedeljo 19. aprila v Domu sindikatov slavnostna seja Centralnega komiteja ZKJ, na kateri bo generalni sekretar CK ZKJ Josip Broz-Tito govoril o 40-letnici KPJ oz. ZKJ. Na tej seji bodo sprejeli tudi več sklepov v zvezi z jubilejem Zveze komunistov Jugoslavije. Po seji pa na Trgu Dimitrije Tucovića veliko zborovanje. Zvezek bo v eni izmed dvoran beograjskega sejma slavnostno prireditve v počastitev 40-letnice Partije. Poseben kulturno-umetniški program bo neke vrste kronološko obujanje večnejših trenutkov iz zgodovine ZKJ. Besedilo za spored pod naslovom »Spomini se, tovarš...« je napisal književnik Oskar Davičo, izvajajo pa ga bo nad 2000 članov raznih kulturno-umetniških kolektivov, posamezni ugodni umetniki iz države in drugi. Prireditve bodo ponovljene v ponedeljek 20. aprila. Veličastna prireditve bo po številu izvajalcev in gledalcev

OBVESTILO

Prihodnja — prvo-majska — številka našega lista bo izšla v dvojem obsegu v petek, 24. aprila 1959!

Še 90 novih članov v ZKS

Letos so v združeni novomeški občini sprejeli v članstvo Zveze komunistov 51 novih članov, do občinske konference pa jih nameravajo osnovne organizacije sprejeti še 90. Za IV. kongres ZKS bodo na obč. konferenci izvolili 15 delegatov.

Prisrčno čestitamo!

Ob zaključku današnje številke smo dobili iz Parčina brzojavko, da je VI. novomeška MDB v torki dobila prehodno zastavo Glavnega štaba kot najboljša brigada sektorja, še posebej pa zastavo za najlepše urejeno naše.

Fantje in dekleta v brigadi: pozdravljamo vas vsi delovni ljudje novomeškega okraja!

Pravno glavarstvo

Nova mesta.

Javljam o krajinem glavarstvu v Novem mestu, da se je na prijateljskem sestanku v stanovanju spodaj podpisovali v ponedeljek dne 16. julija v l. ustanovile Komunista politična organizacija Komunistične stranke po predčasnem odboru v smislu »članinskega statuta:

Predsednik: Stanko Schweiger, posnik v Novem mestu,
Tajnik: Josip Horčič, posnik predstnik "
Kazajnik: Anton Štefanec, kurjac "
Predstavniki:
Richard Švrdy, skladničnik "
Anton Boškin, skladničnik "
Josip Hvala, strojvodja "
M. odbornik: Josip Anhar, strojvodja "

Z očitom na pričetkih do prisotnosti, Komunistične stranke Jugoslavije smatram nepotrebno, pritojiti strankina pravila.

Novo mesto, dne 28. julija 1959.

*Stanko Schweiger
f. i. predsednik*

O revolucionarnem vrenju in odmevih Oktobrske revolucije na Dolenjskem in v Spod. Posavju, na Kočevskem in v Beli krajini smo poročali že lani v člankih tovarša Frančka Sajeta, ki tudi letos objavlja v našem tedniku zanimiv pregled povojnega revolucionarnega gibanja. Prav danes lahko berete v podlistku na drugi strani, da je tovarš Stanko Švajger 28. julija 1920 kot predsednik krajevne politične organizacije »Komunistične stranke« moral pripraviti takratnemu okrajnemu glavarstvu v Novem mestu sestav krajnega odbora KPJ. V pismu je sicer zapisal, da je bila krajevna organizacija KPJ ustanovljena 6. julija 1920; bila pa je ustanovljena že prej, kot je razvidno iz letosnjih poglavij podlistka »Revolucionarno gibanje na Dolenjskem«. Ob 40-letnici ustanovitve Komunistične partije Jugoslavije zato s ponosom gledamo tudi na revolucionarno preteklost delavcev, delovne inteligence in »kmečkih upornikov na Krškem potu, Vinici, na Kočevskem in v drugih krajih Dolenjske in Spod. Posavje, na Matije Gubca, prek upornikov v Jedenburgu, povratnikov iz Rusije in živilc, prič velenega Oktobra, nasprotnikov rezima v protijudski kraljevinji Jugoslaviji je v ljudstvu tlela in se razraščala mrzja proti nasilnikom starega sveta. Pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije so leta 1941 množice delovnih ljudi našega okraja začele sodelovati v vrstah OF in v enotah nove ljudske vojske, vse do končne zmage, osvoboditi in graditi nove domovine.

Ko danes objavljamo dragoceni dokument revolucionarne preteklosti delavskoga razreda takrat še docela nerazvite Dolenjske, se hvaležno spominjamo vseh borcev, ki so za velike ideje komunizma v vseh proletarjev vztrajali vse ta težka desetletja do končne zmage. Njihova borba nas vzpodbuja v prizadevanjih pri graditvi socializma in nam daje moč premagovati vse težave, s katerimi se na tej poti srečujemo. In kakor vedno, se zlasti ob skorajšnjem jubileju naše Partije še posebej zavedamo, da je bila samo Komunistična partija tista moč, ki je mogla ustvariti neodvisno socialistično Jugoslavijo.

Original dragocenega dokumenta z dne 28. julija 1920 hrani arhivski oddelok Dolenjskega muzeja v Novem mestu

V R E M E

ZA ČAS OD 17. DO 26. APRILA

Okrog 18. aprila krakotrajne padavine, okrog 21. aprila pa močnejši dež z ohladitvijo. Vmes izboljšanje. Nekako od 22. do 25. aprila v splošnem lepo vreme, možne so le krajevne nevihte. Približno od 26. aprila dalje nekaj deževnih dni in bladno. V. M.

Govornik je nato poučaril, da se je jugoslovanski proletariat četrti stoletja podtalno boril proti domači kapitalistični in vojaško-fašistični reakciji. Med tem časom je do kraja očistil svoje vrste. Sele čista, po markističnih in leninističnih naukah okrepljena Komunistična partija je mogla postati glavni činitelj NOB, voditelj socialistične Jugoslavije.

Govornik je nato poučaril, da

se je jugoslovanski proletariat četrti stoletja podtalno boril proti domači kapitalistični in vojaško-fašistični reakciji. Med tem časom je do kraja očistil svoje vrste. Sele čista, po markističnih in leninističnih naukah okrepljena Komunistična partija je mogla postati glavni činitelj NOB, voditelj socialistične Jugoslavije.

Govornik je nato poučaril, da

se je jugoslovanski proletariat četrti stoletja podtalno boril proti domači kapitalistični in vojaško-fašistični reakciji. Med tem časom je do kraja očistil svoje vrste. Sele čista, po markističnih in leninističnih naukah okrepljena Komunistična partija je mogla postati glavni činitelj NOB, voditelj socialistične Jugoslavije.

Govornik je nato poučaril, da

se je jugoslovanski proletariat četrti stoletja podtalno boril proti domači kapitalistični in vojaško-fašistični reakciji. Med tem časom je do kraja očistil svoje vrste. Sele čista, po markističnih in leninističnih naukah okrepljena Komunistična partija je mogla postati glavni činitelj NOB, voditelj socialistične Jugoslavije.

Govornik je nato poučaril, da

se je jugoslovanski proletariat četrti stoletja podtalno boril proti domači kapitalistični in vojaško-fašistični reakciji. Med tem časom je do kraja očistil svoje vrste. Sele čista, po markističnih in leninističnih naukah okrepljena Komunistična partija je mogla postati glavni činitelj NOB, voditelj socialistične Jugoslavije.

Govornik je nato poučaril, da

se je jugoslovanski proletariat četrti stoletja podtalno boril proti domači kapitalistični in vojaško-fašistični reakciji. Med tem časom je do kraja očistil svoje vrste. Sele čista, po markističnih in leninističnih naukah okrepljena Komunistična partija je mogla postati glavni činitelj NOB, voditelj socialistične Jugoslavije.

Govornik je nato poučaril, da

se je jugoslovanski proletariat četrti stoletja podtalno boril proti domači kapitalistični in vojaško-fašistični reakciji. Med tem časom je do kraja očistil svoje vrste. Sele čista, po markističnih in leninističnih naukah okrepljena Komunistična partija je mogla postati glavni činitelj NOB, voditelj socialistične Jugoslavije.

Govornik je nato poučaril, da

se je jugoslovanski proletariat četrti stoletja podtalno boril proti domači kapitalistični in vojaško-fašistični reakciji. Med tem časom je do kraja očistil svoje vrste. Sele čista, po markističnih in leninističnih naukah okrepljena Komunistična partija je mogla postati glavni činitelj NOB, voditelj socialistične Jugoslavije.

Govornik je nato poučaril, da

se je jugoslovanski proletariat četrti stoletja podtalno boril proti domači kapitalistični in vojaško-fašistični reakciji. Med tem časom je do kraja očistil svoje vrste. Sele čista, po markističnih in leninističnih naukah okrepljena Komunistična partija je mogla postati glavni činitelj NOB, voditelj socialistične Jugoslavije.

Govornik je nato poučaril, da

se je jugoslovanski proletariat četrti stoletja podtalno boril proti domači kapitalistični in vojaško-fašistični reakciji. Med tem časom je do kraja očistil svoje vrste. Sele čista, po markističnih in leninističnih naukah okrepljena Komunistična partija je mogla postati glavni činitelj NOB, voditelj socialistične Jugoslavije.

Govornik je nato poučaril, da

se je jugoslovanski proletariat četrti stoletja podtalno boril proti domači kapitalistični in vojaško-fašistični reakciji. Med tem časom je do kraja očistil svoje vrste. Sele čista, po markističnih in leninističnih naukah okrepljena Komunistična partija je mogla postati glavni činitelj NOB, voditelj socialistične Jugoslavije.

Govornik je nato poučaril, da

se je jugoslovanski proletariat četrti stoletja podtalno boril proti domači kapitalistični in vojaško-fašistični reakciji. Med tem časom je do kraja očistil svoje vrste. Sele čista, po markističnih in leninističnih naukah okrepljena Komunistična partija je mogla postati glavni činitelj NOB, voditelj socialistične Jugoslavije.

Govornik je nato poučaril, da

se je jugoslovanski proletariat četrti stoletja podtalno boril proti domači kapitalistični in vojaško-fašistični reakciji. Med tem časom je do kraja očistil svoje vrste. Sele čista, po markističnih in leninističnih naukah okrepljena Komunistična partija je mogla postati glavni činitelj NOB, voditelj socialistične Jugoslavije.

Govornik je nato poučaril, da

se je jugoslovanski proletariat četrti stoletja podtalno boril proti domači kapitalistični in vojaško-fašistični reakciji. Med tem časom je do kraja očistil svoje vrste. Sele čista, po markističnih in leninističnih naukah okrepljena Komunistična partija je mogla postati glavni činitelj NOB, voditelj socialistične Jugoslavije.

Govornik je nato poučaril, da

se je jugoslovanski proletariat četrti stoletja podtalno boril proti domači kapitalistični in vojaško-fašistični reakciji. Med tem časom je do kraja očistil svoje vrste. Sele čista, po markističnih in leninističnih naukah okrepljena Komunistična partija je mogla postati glavni činitelj NOB, voditelj socialistične Jugoslavije.

Govornik je nato poučaril,

KAZEN NAJ BO ZADNJI UKREP

(Nadaljevanje in konec)

2. Največ kaznivih dejanj je bilo lani menda zoper življenje in telo. Ali je tako razmerje med kaznivimi dejanji tudi v našem okraju, ali pa je morda tu silka drugačna?

Vsa leta sem so kazniva dejanja zoper življenje in telo, to velja seveda le za okrajna sodišča, stalno na drugem mestu kriminalne lestvice. Stetilno so pred njimi namreč le kazniva dejanja zoper čast in dobro ime. To potrjuje nekako že tradicionalno nelepo lastnost, da smo na eni strani zelo hitri in premalo razsodni v uporabi občevalnih sredstev v besedi in dejanju, to je da žali besedi hitro sledi dejavna reakcija, na drugi strani pa kaže pretirano samoobčutljivost s pomanjkanjem posluha za občutljivost drugih. Tovrstna kazniva dejanja so proti letu 1956 le malenkostno porastla, nasproti letu 1957 pa kar za približno 30%. Vzroke, ne pa tudi opravičilo, je iskatki v večjem osenbom prometu kot posledici izgradnje avtomobilskih cest, v mnogo večji zaposlitvi stalnih delavcev pri podjetjih, ki so pomagala graditi ta objekt, v ugodni vinski letini z držano prodajo vina, kar roditi več priložnosti za poplavje in v primerjavi s prejšnjim letom.

3. Stevilo preteporov je proti koncu minulega leta žal naslo, o čemer smo poročali v tedenskih pregledih. Kaj menite o kazenskih ukrepih zoper take pojave in njihovo počevanje?

Res je, da je število preteporov, teh fantovskih „junašev“, v lanskem letu poraslo. V glavnem sem vam že odgovoril z odgovorom na drugo vprašanje. Tu naj še dodam, da sta tudi nerazumevanje in ljubosumnost med fanti določenih vasi in v zvezi s tem umetno negovanja „fantovska čast“ so povzročitelj takih krštev zdravih družbenih odnosov. Priznati pa spet moramo, da je že mnogo vasi, ki so se svoj čas celo postavljale z „junaki nožev“, opustile take neslavne tradicije. Tako se lahko le povhalimo, če primerjamo danšnje stanje s stanjem v bivši Jugoslaviji, ko skoraj ni minilo „žegpanje“ brez krvi. Koliko bolj bi bilo, če bi se takti vročekrveni izkazali kot prostovoljni krvodajalci!

Morda je res, da bi mogla sodošča ved doprnosti k zmanjšanju tega kriminala iz izrekajočem ostrejšim kazni. Statistični podatki nam namreč povedo, da so vsa slovenska, in ne samo dolenjska, sodišča pri izrekovanju kazni storilcem kaznivih dejanj zoper življenje in telo prej premila kot prestroga. Stevilo pogojno obojenih oseb za ta kazniva dejanja dosegla v Sloveniji približno 75%, medtem ko je ta odstotek v drugih republikah precej nižji, n. pr. v Srbiji 27%, v Hrvatski 42%, v Črni gori 10%, jugoslovanski povprečje pa je 37%. Tudi pri tej kaznivalni politiki smo vsklajeno gledaliča z drugimi slovenskimi sodišči, saj vendar ni moč reči, da bi bili dolenjski vinski bratej bolj napadnali in pokvarjeni kot njihovi kolegi.

4. Zanima nas še problem mladinskega kriminala, v kolikor v okraju o tem sploh lahko govorimo kot o problemu. Ali stevilo prestopkov mladoletnikov narasta ali pada? Ali se mere preventivnih ukrepov, vzgoje in dela organov socialistične skrbstva, naših družbenih in vzgojnih organizacij ter društiev, kaj močneje poznača tudi v praksi, ki jo opravljajo naša sodišča?

Takovzani mladinski kriminali v naslovnih predelih niti v novomeškem okraju omembne vrednega problema. Vsa tukajšnja okrajna sodišča in okrožna sodišča so obravnavala

n. pr. v letu 1956 le 67, v 1957. letu 70 in v 1958. letu 53 zadev zoper mladoletne storilce. Ta odstotek je precej pod evropskim povprečjem. Večina kaznivih dejanj so manjše tativne. Med mladinci-storilci je največ mladincev cigarskega rodu. O tej tukajšnji posebnosti in vprašanju tega življa pa je že pred nedavnim pisal „Dolenjski list“ in pravilno prikazal to, kot družbeni in ne samo sodni problem.

Posebna zakonita določila kazenskega postopka nudijo sodiščem široke možnosti v postopku zoper mladoletnike. Ta so se ko sojenju pritegnejo kot sodniki-porotniki izključno osebe, ki imajo izkušnje z vzgojo mladoletnikov. Obvezno se tudi pribavljajo poročila skrbstvenih organov in šol, zasljišjo mladoletniki starši ter tako razčlito vse okolnosti, ki so potrebne za presojo mladoletnikov duševne razvilitosti in spoznanje njegove osebnosti. Skrbno zbrani podatki omogočajo sodišču, da uporabi zoper mladoletnega storilca najprimerniši ukrep. Ze omenjeni osnutek Zakona o spremembah in dopolnitvah kazenskega zakonika pa uvaja vrsto novih ukrepov mladoletne storilce, ki so prvenstveno vzgojnega značaja.

Nekateri skrbstveni organi in šole z veliko vestnostjo in odgovornostjo sodelujejo v kazenskih postopkih zoper mladoletnike, nekateri pa bi mogli upravičeno očitati brezbržnost. Vzorčno sodelovanje med mladinskim sodiščem in skrbstvenim organom je le pri ObLO Videm-Krško, druge pa so večji ali manjši motnje, ki so predvsem v tem, da skrbstveni organi ne pošiljajo poročilo mladoletnikovih razmerah tekoče ampak celo šele na večkratna opozorila; po navadi se zastopniki takih skrbstvenih organov tudi ne udeležujejo obravnav zoper mladoletnike, četudi so povabljeni. Prelahkotno opravljanje teh nalog Prav gotovo ni na mestu, temmanj, ker sega nalogah teh organov še dalje, to je po izrečenem ukrepu. Zdi se mi, da ne bi smela šela kazniva dejanja odkritivati pereče probleme mladoletnikov in okolice, v kateri živijo, ampak da bi moral za to odgovorni organi že preventivno posegati in zdraviti. Prav gotovo pa je, da delo neštevilnih članov zlasti pa članic raznih družbenih organizacij, ki se ukvarjajo z vprašanjem mladoletnikov, roditi mnogo uspehov, ki pa seveda niso takoj zaznavni.

Stefan Simončič

Napačno je misljenje tistih, ki menijo, da je kazen edino zveličavljeno ukrep pri uspešnem zatiranju tega kriminala. Praviloma bi moral biti kazen zadnji ukrep, ki ga družba uporablja proti nepopolnopravnemu; pred tem je pa treba uporabiti široke možnosti, ki jih ima socialistična družba v številnih organih družbenega samoupravljanja.

5. Zanima nas še problem mladinskega kriminala, v kolikor v okraju o tem sploh lahko govorimo kot o problemu. Ali stevilo prestopkov mladoletnikov narasta ali pada? Ali se mere preventivnih ukrepov, vzgoje in dela organov socialistične skrbstva, naših družbenih in vzgojnih organizacij ter društiev, kaj močneje poznača tudi v praksi, ki jo opravljajo naša sodišča?

Goslovanskih predelih niti v novomeškem okraju omembne vrednega problema. Vsa tukajšnja okrajna sodišča in okrožna sodišča so obravnavala

ZUNANJE POLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Dogodek preteklega tedna je brez dvoma novica, da se je zahodnonemški kandidat dr. Adenauer odločil, da bo kandidiral za predsednika Zvezne republike Nemčije. Ko bi šlo za katero koli drugo politično osebnost, bi človek dejal, da pomeni funkcija predsednika republike Nemčije slovo od neposrednega upravljanja s političnimi posli. Zahodnonemška ustanova je poskrbela za to, da je položaj predsednika republike predvsem reprezentativna funkcija. Toda pri Adenauerju

za to mesto. »Potegoval« je morda neprimerno izraz, zakaj pa vseh znasenjih sodeč Adenauer le ni tako rade voje sprejet ponujeno mu funkcijo. Po lastnih besedah je ravnal tako, ker se je prepričal, da je to v korist stranki in Zahodnem Štirih.

Toda kaj je pravzaprav pripravilo Adenauerja do tega, da je sprejet kandidaturom za predsednika republike? Samo visoka starost prav gotovo ne, saj je večkrat zatrjeval, da se čuti dovolj sposobnega in močnega za vodenje državnih

no morajo gledati na nemško vprašanje z drugačnega zornega kota, kot je zorni kandidatura Adenauera. Zdaj pa, ko je zmagalo prepričanje, da se je treba pogajati, Washington kratko morda ne more vztrajati pri starih konceptih. Tako je osfjal Adenauer sam.

Se hujše je seveda z britanskim stališčem. Že takrat, ko je Macmillan obiskal Moskvo, so je Adenauer kujal. Odnos z Londonom so se zelo ohladili in med obema glavnima mestoma so začele leteti obtožbe in protiobtožbe. Toda to ni

PRESENEČENJE IZ BONNA

Poslov. Notranjepolitični razlog? Morda deloma, toda ne odlčilno. Po mnenju svetovnega tiska je bil odlčilni razlog za ta Adenauerjev korak zunanjepolitične narave.

Znano je, da je bil najtrdnejši zveznički politike v Evropi doslej Adenauer. Kazalo je, da je ameriška zunanjepolitička dolgo časa zagovarjala stališčem Bonna, ki so bila istovetna stališčem Bonna oziroma stališčem starega kanceljera. Kdo je komu sledil, je tukaj postransko vprašanje, toda dejstvo je, da sta bila glede nemškega vprašanja Bonn in Washington dolgo časa enotna. Zdaj pa kaže, da te emotnosti ni več. ZDA se sicer niso nagnile na britansko stran, ki zagovarja prožno stališče do Sovjetske zvezde pri pogajanjih o Nemčiji, a tudi niso ostale na istih pozicijah kot prej. Predvsem je treba poudariti, da ZDA gledajo in nuj-

mogo biti vzrok za Adenauerjev sodobnost. Glavni vzrok leži gotovo v spremembah ameriškega stališča, doslej najtrdnejšega zaveznika. V potrditev te domnevne govori dejstvo, da se je 24 ur pred sporazilom o Adenauerjevi kandidaturi vrnil s sestanka zunanjih ministrov NATO v Washingtonu zunanjemu stališču von Brentano. Ta je izčrpno posredoval Adenauerju o tem zasedanju. Tako nato je sledilo sporazilo o kandidaturi. Težko si je misliti, da obi te dve okoliščini ne bi bili povezani.

Ni dvoma, da bo Adenauer izvoljen za predsednika republike, ker imajo kriščanski demokrati v parlamentu sicer majhno, a vendar absolutno večno. Tudi ni dvoma, da bo Adenauer tako »pohlevne predsednik republike, kot je doktor Heuss. Tako ali drugače bo že znal vplivati na politiko Zahodne Nemčije.

Za urejeno tržišče z lesom

Zapiski z občnega zbora Gozdarske poslovne zveze »ZASAVJE« v Sevnici

Zadnjega dne v marcu je upravni odbor poslagal obračun dela za preteklo leto. Naj nem nekaj naslednjih ugotovitev da vsej bežen preraz skozis pestro in plodno delo zadržane gospodarske organizacije.

GPZ »ZASAVJE« Sevnica združuje v svojem sestavu 20 kmetijskih zadrug v Spodnjem Posavju. Obsega površino 34.000 hektarov, gozdnih površin 2.000 sadjakov.

Kdo bo potrošnikom v Žužemberku prodajal bencin

Kar so v Žužemberku združili obe trgovini v trgovskem podjetju »Suhu krajinsku«, ne čutijo potrebe, da bi nudili motoristom bencin, ki si ga morajo sedaj nabavljati kjer pač veden in znamo. Morda se bo stanje izboljšalo takrat, ko si bo kdo v podjetju nabavil motorno vozilo. Da bi si ga vzel, malo!

Ni splošno po potrošniki mnenja, da jim je bila storjena medvedja usluga, ko so združili podjetje. Danes ni več čutiti tiste prizadevnosti in potrebe, oskrbi potrošnika z vsem, kar bi želel po izbirli. Potrošniki pogrešajo konkurenco, ki bi bila nujno potrebna in bi vse stvari postavila na pravo mesto in v korist potrošnika.

Med najpomembnejšimi uspehi v preteklem letu je predvsem pogodzovanje. V letu 1956 je bilo posajenih okrog 347.000 sadjakov raznih drevesnih vrst. Udeležba solske mladine pri tej akciji je vrednost tega dela dvojnega za približno 30%, kar je lep dokaz, da je močnostno zadržati s prijetnim, v prid običnih strani. Posebno je treba omeniti načelo, da se za vsako posajeno orenovo drevo posadjajo vsaj tri nova. V ta namen je GPZ razdelil kmetovalcem nad 2.000 sadjak oreha. Zelo pomemben je bil tudi tečaj za nego bukovega mladja v gozdovih.

Zvez je uspel v precejšnjem meri urediti tržišče z lesnimi sortimenti. V glavnem se to odraža pri redni oskrbi osnovne lesne industrije s surovinami. Glede urejanja gozdov so izdelani elaborati nad 3000 na gozdov splošnega ljudskega premoženja, za vrednost približno 30%, kar je lep dokaz, da je močnostno zadržati s prijetnim, v prid običnih strani. Pri urejanju gozdov je bilo dozvedno, da se z vsako posajeno orenovo drevo posadjajo vsaj tri nova. V tem se je dozvedel, da je zelo dobro uspel v gozdovih, da se zmanjša vrednost lesa. Vse premalo, pa kažejo naši kmetje zanimali za gozdno-gotovitvene ukrepe pri gozdovanju z gozdov. Prej ali se preveč usmerila na čisto finančna vprašanja. Prisotni so z-

onih, ki so bile vložene pravočasno. V zanih z odzakovanjem dreves je bilo logarji odigrali že bolje svojo vlogo kot svetovalci in gozdov. Za sredstva za gozdne promete pot so sličen, da jih ne bodo več drobljati. Sestavili so prioriteto leta del na tem podlagi na način dosegli, da se za vsako posajeno orenovo drevo posadjajo vsaj tri nova. V tem se je dozvedel, da je zelo dobro uspel v gozdovih, da se zmanjša vrednost lesa. Vse premalo, pa kažejo naši kmetje zanimali za gozdno-gotovitvene ukrepe pri gozdovanju z gozdov. Prej ali se preveč usmerila na čisto finančna vprašanja. Prisotni so z-

onih, ki so bile vložene pravočasno. V zanih z odzakovanjem dreves je bilo logarji odigrali že bolje svojo vlogo kot svetovalci in gozdov. Za sredstva za gozdne promete pot so sličen, da jih ne bodo več drobljati. Sestavili so prioriteto leta del na tem podlagi na način dosegli, da se za vsako posajeno orenovo drevo posadjajo vsaj tri nova. V tem se je dozvedel, da je zelo dobro uspel v gozdovih, da se zmanjša vrednost lesa. Vse premalo, pa kažejo naši kmetje zanimali za gozdno-gotovitvene ukrepe pri gozdovanju z gozdov. Prej ali se preveč usmerila na čisto finančna vprašanja. Prisotni so z-

onih, ki so bile vložene pravočasno. V zanih z odzakovanjem dreves je bilo logarji odigrali že bolje svojo vlogo kot svetovalci in gozdov. Za sredstva za gozdne promete pot so sličen, da jih ne bodo več drobljati. Sestavili so prioriteto leta del na tem podlagi na način dosegli, da se za vsako posajeno orenovo drevo posadjajo vsaj tri nova. V tem se je dozvedel, da je zelo dobro uspel v gozdovih, da se zmanjša vrednost lesa. Vse premalo, pa kažejo naši kmetje zanimali za gozdno-gotovitvene ukrepe pri gozdovanju z gozdov. Prej ali se preveč usmerila na čisto finančna vprašanja. Prisotni so z-

onih, ki so bile vložene pravočasno. V zanih z odzakovanjem dreves je bilo logarji odigrali že bolje svojo vlogo kot svetovalci in gozdov. Za sredstva za gozdne promete pot so sličen, da jih ne bodo več drobljati. Sestavili so prioriteto leta del na tem podlagi na način dosegli, da se za vsako posajeno orenovo drevo posadjajo vsaj tri nova. V tem se je dozvedel, da je zelo dobro uspel v gozdovih, da se zmanjša vrednost lesa. Vse premalo, pa kažejo naši kmetje zanimali za gozdno-gotovitvene ukrepe pri gozdovanju z gozdov. Prej ali se preveč usmerila na čisto finančna vprašanja. Prisotni so z-

onih, ki so bile vložene pravočasno. V zanih z odzakovanjem dreves je bilo logarji odigrali že bolje svojo vlogo kot svetovalci in gozdov. Za sredstva za gozdne promete pot so sličen, da jih ne bodo več drobljati. Sestavili so prioriteto leta del na tem podlagi na način dosegli, da se za vsako posajeno orenovo drevo posadjajo vsaj tri nova. V tem se je dozvedel, da je zelo dobro uspel v gozdovih, da se zmanjša vrednost lesa. Vse premalo, pa kažejo naši kmetje zanimali za gozdno-gotovitvene ukrepe pri gozdovanju z gozdov. Prej ali se preveč usmerila na čisto finančna vprašanja. Prisotni so z-

onih, ki so bile vložene pravočasno. V zanih z odzakovanjem dreves je bilo logarji odigrali že bolje svojo vlogo kot svetovalci in gozdov. Za sredstva za gozdne promete pot so sličen, da jih ne bodo več drobljati. Sestavili so prioriteto leta del na tem podlagi na način dosegli, da se za vsako posajeno orenovo drevo posadjajo vsaj tri nova. V tem se je dozvedel, da je zelo dobro uspel v gozdovih, da se zmanjša vrednost lesa. Vse premalo, pa kažejo naši kmetje zanimali za gozdno-gotovitvene ukrepe pri gozdovanju z gozdov. Prej ali se preveč usmerila na čisto finančna vprašanja. Prisotni so z-

onih, ki so bile vložene pravočasno. V zanih z odzakovanjem dreves je bilo logarji odigrali že bolje svojo vlogo kot svetovalci in gozdov. Za sredstva za gozdne promete pot so sličen, da jih ne bodo več drobljati. Sestavili so prioriteto leta del na tem podlagi na način dosegli, da se za vsako posajeno orenovo drevo posadjajo vsaj tri nova. V tem se je dozvedel, da je zelo dobro uspel v gozdovih, da se zmanjša vrednost lesa. Vse premalo, pa kažejo naši kmetje zanimali za gozdno-gotovitvene ukrepe pri gozdovanju z gozdov. Prej ali se preveč usmerila na čisto finančna vprašanja. Prisotni so z-

onih, ki so bile vložene pravočasno. V zanih z odzakovanjem dreves je

NAŠA KNJIGA V PARTIZANIH

Zelo vroče je bilo julija 1942. Naše čete in bataljoni so se prebijali proti Travnemu gori nad Ribnico. Nod za nočjo so borce nosili ranjence v bolnišnice, ki so bile v temnih gozdovih. Travne gore in Kočevskega Roga. Po zraku so brnile italijanska letala in bombariki ter trošila leta, češ predajte se, vasa banditska vojska je uničena. Vasi so gorele. Notranjska je bila polna italijanskega vojaštva. V vseh četah in bataljoni so govorili: "Cas je, da bi začeli drugo fronto."

Po starih stezah sva šla z aktivistom Nacetom Valcem (Fricem) obiskati naše ranjence. Julijški sonce je žigalo po naših gozdovih. Bolnišnica je bila na zelo skritem kraju. Ko sva se plazila skozi gosto grmovje, si je Nace raztrgal hlače. Soje so kljuvale po trhlih smrekah, ptiči so peli, ne menel se za goredre vasi, za strejanje mitraljezov in topov.

"Noben vrag ne bo našel naših ranjencev," je rekel moj znanec.

Pri vhodu bolnišnice je stal zdravnik Peter, kadil pipi in godrnjal, češ le kaj hudiča iščeta podnevi v bolnišnici.

"Tobaka in cigaret sva prinesel," pravil aktivist Fric.

Na trdih pogradih so ležali mladi partizani, ranjeni v noge, roke, glavo, v obraz... V nizki baraki je bilo vroče. Ranjeni so komaj dihalni. Spraševali so: "Kaj ste prinesli? Kako je na tujih in domačih frontah?"

Fric je delil cigarete. Na zasilnih posteljah so ležale štiri knjige: Gorkega -Matij, Finžgarjeva -Strici, -Ana Karinina-II, del in Marxov -Kapital".

Trije mladi fantje so se hkrati oglašili: "Kaj pa knjige? Sta jih kaj prinesla?"

"Pozaboval sva," reče Fric.

"Taki ste torej terenci," se je oglasil težko ranjeni komandir čete, mlad kmečki fant, ki je ležal na koncu dolge barake. "Mi tukaj dolg čas prodajamo! Dnevi teko. Ali naj slamo štejem?" Vasi gora, prosim te, koliko knjig bo zgorelo v nobenega vraga ni, da bi nam prinesel kaj čitava Knjige, knjige prinesite, saj ran inamo takoj se dovolj," so kričali vsi vprve.

"Bosta že videla, če bosta vidva kdaj ranjena, kaj se pravi biti brez knjig. Ti Peter," je kričal zdravnik dolg, suh mitraljez, ki je bil ranjen v obe nogi, "nobenega ne pusti k nam, če nam ne prinese knjig!"

"Se nocoj jih boste dobili!" sva obljubila ranjencem pred odhodom.

Po stenah so visele slike in risbe Sutice, Jakca, Langusa in reprodukcije neke slike Rembrandta.

"Te sem rešil iz gorenje hiš, nakar sem bil ranjen v glavo," se je oglasil malibombard Zvonko.

"Vredne so," je dejal zdravnik Peter, "potkal si, da si kulturen človek. Mali bombardi se je prekrično nasmehnil.

Ko sva s Fricem odhajala, je v baraki nastala tišina. Sonce je vroče pripekal, ko sva se spuščala po zelenih senožetih v dolino. Dolge vrste Šiškovega bataljona so prihajale z Bloške planote. Se

tisti soparni večer so trije kurirji nesli težke nahrbnike v bolnišnico. Vasi pa so tiste dni gorele kar naprej.

Burja je pihala okrog lesnih koč na Mokrku. Zavijali smo se v raztrgane plašče. Precev tovaršev je imelo z vremeni ovite noge in z žico pritrjene slabe podplatne. Sercerjeva brigada se je tolkla na Bloški planoti. Z bataljonom notranjskega odreda smo prišli iz krimskih gozdov v mokrske koče. Bilo je tiste dni, ko so bili Nemci tepeni pri Stalingradu. V našem odredu je bil slavist Martin. Nekega mrzlega dne priljubi bataljonski kurir k meni in reče: Tovariš komisar, pojdi pogledat v kočo. Martin je menda znotrel, kar naprej kriči o neki trojki, da jo je naredil nek kmet!

"Tovariš, ne krič tako," ga prekine komandan Jaka. Vprašaj ga, koliko časa je pri nas. Zakaj pa ga niste že prej poučili?"

"Eh, od doma sem prinesel," se oglaši mlad fant, "komaj tri tedne sem v brigadi."

"Tako je, tovariš," nadaljuje četni komisar. "Aktivisti so nam preškrbeli mnogo knjig. Tukaj so. Vsak si lahko izbere, kakršno hoče. Potem jih boste zamensovali med seboj."

"Ampak rečemo ti, tovariš komisar," se oglaši intendant, "knjig, ki so jih napisali pisatelji, ki so danes belogardisti, ne bom bral!" Vsí borce so se zasmajali.

"Tački je zelo malo v Sloveniji!" je pripomnil četni komisar.

Ko so Sercerjev bataljon v Tratih napadel močne nemške sile in so se boriči prebijali skozi oboro, se je mitraljez Mirko vrnil v vas, čeprav so bili Nemci že tam. Stirkrat ranjen v roko je prišel v vas Celje.

"Zakaj si šel sam nazaj," sem ga vprašal.

"Pozabil sem tole," je odgovoril in vrgel na mizo knjige: "Vprašanje leninizma, Prežičeva -Samorastnika, Marxa in Tavčarjevo -Visoko kroniko" in -Maske". Samo zaradi teh knjig sem raje dobil štiri rane, kakor, da bi ostale v nemških rokah. Vsí v sobi smo občudovali mladega mitraljeza.

"Taka vojska ne more propasti," je rekel pesnik Kajuh, ki je slonel ob mizi in si ogledoval okrvavljenje knjige.

Ob veliki ofenzivi leta 1944 smo se tolkli s štirinajsto divizijo po Stajerskih hribih. Nahajali smo se za Konjisko goro in Lindeškega grapa. Stirkrat je bataljon Tomšičeve brigade napadel Nemce iz Lindeškega gradu, toda kljub temu so silišči naprej. Bili so spočeti in dobro oboroženi. Minometalci in artillerija so jih podpirali.

Snežilo je kar naprej. Proti večeru smo se prebijali proti Socni. Na Lindeškem gradu je stala trojka mitraljezov z desetjarjem Petptom. Mračilo se je in komisar čete je šel k razvalinam, da potegne ostale borce s položajem. Ob zdovju je našel komandir dva tovarša mrtvih, tretji pa je težko ranjen stiskal k svojim krvavečim prsim knjigo -Matij."

"Tega mi ne smete vzeti, to moram imeti, da se bom učil," je miniral umrajoci.

Umril je in še vedno stiskal knjigo k sebi.

Da, borce, ki so branili našo svobodo, so globoko ljubili svojo materino besedo in zanjo umirali...

Ko sva stopila v veliko kmečko hišo, nama pravi bataljonski kuhan: "V sobi se prepričajo zaradi nekih knjig." Soba je bila res polna borcev. Ob veliki mizi je stal četni komisar in kričal: "Tovariš, ne sme se več zgoditi v moji četi, da bi borce nosili -sun romanje- s seboj. To ni častno za borce naše hrabre vojske!"

"Tovariš, ne krič tako," ga prekine komandan Jaka. Vprašaj ga, koliko časa je pri nas. Zakaj pa ga niste že prej poučili?"

"Eh, od doma sem prinesel," se oglaši mlad fant, "komaj tri tedne sem v brigadi."

"Tako je, tovariš," nadaljuje četni komisar. "Aktivisti so nam preškrbeli mnogo knjig. Tukaj so. Vsak si lahko izbere, kakršno hoče. Potem jih boste zamensovali med seboj."

"Ampak rečemo ti, tovariš komisar," se oglaši intendant, "knjig, ki so jih napisali pisatelji, ki so danes belogardisti, ne bom bral!" Vsí borce so se zasmajali.

"Tački je zelo malo v Sloveniji!" je pripomnil četni komisar.

Ko so Sercerjev bataljon v Tratih napadel močne nemške sile in so se boriči prebijali skozi oboro, se je mitraljez Mirko vrnil v vas, čeprav so bili Nemci že tam. Stirkrat ranjen v roko je prišel v vas Celje.

"Zakaj si šel sam nazaj," sem ga vprašal.

"Pozabil sem tole," je odgovoril in vrgel na mizo knjige: "Vprašanje leninizma, Prežičeva -Samorastnika, Marxa in Tavčarjevo -Visoko kroniko" in -Maske". Samo zaradi teh knjig sem raje dobil štiri rane, kakor, da bi ostale v nemških rokah. Vsí v sobi smo občudovali mladega mitraljeza.

"Taka vojska ne more propasti," je rekel pesnik Kajuh, ki je slonel ob mizi in si ogledoval okrvavljenje knjige.

Ob veliki ofenzivi leta 1944 smo se tolkli s štirinajsto divizijo po Stajerskih hribih. Nahajali smo se za Konjisko goro in Lindeškega grapa. Stirkrat je bataljon Tomšičeve brigade napadel Nemce iz Lindeškega gradu, toda kljub temu so silišči naprej. Bili so spočeti in dobro oboroženi. Minometalci in artillerija so jih podpirali.

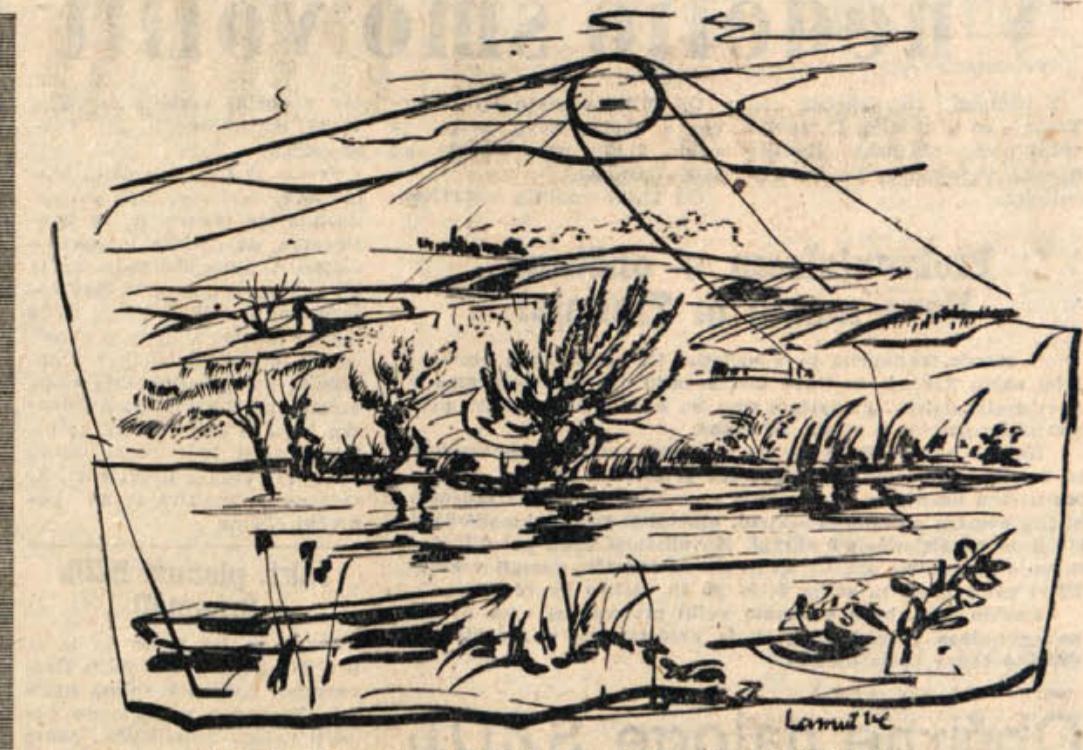
Snežilo je kar naprej. Proti večeru smo se prebijali proti Socni. Na Lindeškem gradu je stala trojka mitraljezov z desetjarjem Petptom. Mračilo se je in komisar čete je šel k razvalinam, da potegne ostale borce s položajem. Ob zdovju je našel komandir dva tovarša mrtvih, tretji pa je težko ranjen stiskal knjigo -Matij."

"Tega mi ne smete vzeti, to moram imeti, da se bom učil," je miniral umrajoci.

Umril je in še vedno stiskal knjigo k sebi.

Da, borce, ki so branili našo svobodo, so globoko ljubili svojo materino besedo in zanjo umirali...

(Matevž Hace: Partizanske slike, GOZB Slovenije, Ljubljana 1951)

Vlado Lamut: POKRAJINA OB KRKI (tuš, 1958)

ANTON MELIK:

POSAVSKA SLOVENIJA

Slovenska Matica je pred

kratkim razposlala tretji del geografskega opisa Slovenije, ki ga je pisatelj dr. Anton Melik izdal pod naslovom »Posavsko Slovenija«. Ko bo izšlo

še »Slovensko Primorje«, bomo imeli v rokah celotni geografski opis Slovenije. Pravkar izšlo delo ima za Dolensko izrazito važnost, saj je skoraj polovica obvezna knjige (595 strani) posvečena Dolenski v širšem smislu. Pod tem pojmom je namreč obdelana Krška dolina z Gorjanci, srednja Dolenska (z Mirensko dolino in Stuho krajinou), Zahodna Dolenska (Lašče, Ribnica ter Kočevsko), Slovensko porečje Kolpa in Bela krajina. Prva polovica knjige vsebuje Gorjansko z Ljubljansko pokrajinou ter Zasanie, zaključno pa se z Notranjsko. Tako ima Dolenska tudi sosednjimi pokrajinami vsestransko povezljivo.

Razume se, da je knjiga pi-

sana strokovno in da zahteva

za popolno razumevanje dolo-

čeno geografsko in geološko

znanje. Povsed, kjer se zdi pot-

rebro, je na kratko zajet tudi

zgodovinski razvoj krajev.

Vendar bo gospodarstveni-

politik našel v delu predvsem

tiste gospodarsko-geografske

podatke, ki jih je treba pri-

vsakemu dolgoročnemu gospo-

darskemu planiranju upošteva-

ti. Stopinja in pomembnost

krajev in pokrajin je namreč

v najtejniji zvezi z naravnim

legom, vodami, s prometnimi

vezami, surovinskimi viri, klimatskimi pogojimi, pokrajinsko razčlenitvijo in celo vrsto drugih vprašanj.

Pa tudi za nestrokovnjaka je knjiga mizavna, saj nuditi obično zanimivih ugotovitev in pogledov. Odpira mu celoten pregled na velik del slovenskega ozemlja, ki je — kakor ugotavljajo pisec — še vse premalo natančnej raziskan.

Zato je ob nekaterih problemih edini izhod začasna domnevna in verjetnost. Odgovornim faktorjem se torej nalaže trajna naloga, da kakor kolikor skrbe za sistematično obdelavo vsega doslej premalo raziskanega domačega sveta.

Za ves nadaljnji gospodarski razvoj je pač osnovna pomena, da razpolagamo z najvažnejšimi potrebnimi podatki. So predeli na Dolenskem, ki se zaradi odsevanja ljudi še nadalje praznijo odnosno absolutno tako počasi napredujejo, da v resničnosti rezadujejo, zlasti kjer se industrijska razdelitev prenese na območje, ki je zelo nizko razvito.

Ob izidu te knjige je treba opozoriti našo šolo, da si jo oskrbe. Geografski izleti in vsej krajevni geografski pouk bo dobil s podatki iz knjige resno in solidno zasnovovo, učitelju pa bo knjiga nudila bogat vir za krajevno razvedljivo orientacijo.

Naslov uredništva in uprave: ROMANOV, pa je: Maribor.

Poletni predel 152.

Heroj je samo tisti, ki kljub smrti ustvarja življenje, ki premaguje smrt...

MAKSIM GORKI

Ze nekaj časa zadovoljujejo slovenske bralice, ki imajo radij, lepo slovensko razstavljajo, zanimive povezane v pravilni romani v časopisu »ROMANI«, ki ga izdaja Mariborski literarni klub. List, ki bi ga lahko imenovali tudi neke vrste družinski časopis, je zato ob njunih razstavah upravljeno z njihovo imenitostjo. Razstava je vseprav posvetljena našim vodilnim pisateljem, ki so v svojih romanih zelo zavedno uporabljajo slovensko znanje in zavest o slovenski kulturi.

Dvajset let, ki so bila letos razstavljena, je vseprav posvetljena našim vodilnim pisateljem, ki so v svojih romanih zavest o slovenski kulturi.

Ob koncu je treba povedati, da lahko dobre bralice »ROMANE« v vseh trafikah in pri porternjih, če pa načaročijo najmanj tri letove po jih uprava dostavljajo.

Naslov uredništva in uprave: ROMANOV, pa je: Maribor.

Poletni predel 152.

Peter Levec:

V POMLADI TEJ

(Aprila 1945)

Samoten stopam v pomladanski čas. Na tratah vrtnih češnje so odcevle — steze pred mano kakor prti so bele. Tovariš, zdaj v mislih sem pri vasi!

V nedeljo smo volili

V občini Novo mesto in Trebnje so v nedeljo, 12. aprila volili nova občinska ljudska odbora. Oglejmo si volilne rezultate:

Od 26.245 volilnih upravičencev v občini Novo mesto je volilo 21.879 upravičencev ali 83,36 odstotka.

Od 11.467 volilnih upravičen-

Proizvajalcem v občinah Novo mesto in Trebnje!

V soboto, 18. aprila in v nedeljo, 19. aprila bodo proizvajalci občin Trebnje in Novo mesto volili svoje predstavnike v zbor proizvajalcev. Prepričani smo, da bodo tudi te volitve priznaveče potekle visoko udeležbo.

Kmetje, zadrževalci bodo na volilnih svojih predstavnikov za kmetijsko skupino zboru potrdili pripadnost novemu, boljšemu načinu kmetijske proizvodnje s pomočjo kmetijske zadržave, ki jim pomaga s sortiranimi semeni, umetnimi gnijozji, kmetijskimi stroji in agrotehniki ukrepi. Z volitvami bodo potrdili doseganje pomembne uspehe, ki so jih na ta način dosegli v kmetijski proizvodnji in svoji željo po še večjem napredku.

Enakih želja bodo v soboto volili proizvajalci vseh drugih panog našega gospodarstva svoje predstavnike v industrijsko skupino zboru proizvajalcev.

Obširne naloge SZDL v Novem mestu

V sredo 8. aprila je bila v Novem mestu seja predstava občinskega odbora Socialistične zveze. Plenum je zadolžil predstavo, naj ustavljati razne komisije za delovanje Socialistične zveze, ker je doslej delovala le komisija za družbeno upravljanje. Na seji so ustavljali štiri komisije: za družbeno upravljanje, za državne organizacije, za delo med ženami ter komisijo, ki se bo ukvarjala s prireditvami in propago.

Vprašanje stanovanjskih skupnosti v Novem mestu so na tej seji dokončno rešili. Sklenili so, naj bodo v Novem mestu tri stanovanjske skupnosti državljakov: ena v Kandiji, ena v Bršljinu in ena v središču mesta. Socialistična zveza bo osnovala iniciativne odbore za ustavnovitev teh skupnosti. Podarili so, da je načela stanovanjskih skupnosti reševati razna vprašanja, ki teži državljane v vsakdanjem življenju. Gledatev so se dogovorili, da bodo skušali uporabiti izkušnje drugih občin v Sloveniji, ker predlog novomeškega statuta stanovanjske skupnosti ni primeren. Ko bodo dobili na pogled statute ostalih občin, bodo na skupnem posvetovanju komisije in članov iniciativnih odborov izbrali najprimernejšega. Nato si bo posebna delegacija ogledala delo stanovanjske skupnosti državljakov v tistih občinah.

Aletsko tekmovalje v Novem mestu

Novomeški atleti bodo imeli prvi letoski nastop v soboto 18. aprila ob 16. uri. Na tem tekmovalju bodo poskušali svoje sposobnosti za otvoritveno tekmovalje, ki bo naslednjo nedeljo v Ljubljani.

Razpravljali so tudi o ureditvi mesta v okviru stanovanjske skupnosti v Novem mestu.

Novomeški atleti bodo imeli prvi letoski nastop v soboto 18. aprila ob 16. uri. Na tem tekmovalju bodo poskušali svoje sposobnosti za otvoritveno tekmovalje, ki bo naslednjo nedeljo v Ljubljani.

Tekmovalci bodo nastopili v naslednjih panogah: 60 m, 400 m, 1000 m, višina, daljina, troškok, kroglo, disk, kopje; ženske: 60 m, 400 m, višina, daljina, kroglo. Ker so nekatere atleti v letoskem letu redno vadili, prizakujemo lahko dobre rezultate.

Vabilo tudi začetnike, ki imajo veselje do atletike, saj je tudi na zadnjem krosu v Novem mestu nastopilo večje število mlajših, posebno vajenske mladine, katere pogrešamo v naših vrstah.

G.

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

Dr. Franc Novak:

Spočetje po naši volji ali o kontracepciji

V Sloveniji je število novorojenčev zelo nizko. Na to vplivajo poleg že omenjenih še razni drugi činitelji. Naj omenimo le, da po podatkih iz leta 1931, 1948 in 1953 ostaja povprečno vsaka peta odrasla Slovenka neporočena.

Brez droma ne smemo prezreti vsega pravkar omenjenega in podprtikti znižanja števila rojstev sodobnim kontracepcijskim sredstvom, za katera pri nas večina žena niti ne ve.

PREDNOST KONTRACEPCIJE

Od kontracepcije prizakujemo več dobrih posledic. Upamo, da bo sčasoma celo več otrok. V zelo razvitedih deželah so namreč opazili, da se je precej majhna rodnost začela razveseljivo večati. Ker se ženska, ki uporablja kontracepcijska sredstva, ni treba več zatekati k squalom, ostanejo zdrave, takrat da kasneje, ko hočejo imeti otroka, lahko zanostijo in rode. Ker so otroci bolj začeleni, starši tudi bolj pazijo na njih.

Vprašanje nezačelenih otrok ima tudi s stališča duševne higiene važno mesto v zaščiti otroka. Saj danes ne moremo več dvomiti o tem, da je zdravo družinsko okolje nujno potrebno za pravilen duševni in telesni razvoj otroka. Otrok, ki je bil spocet po naključju, »po nesreči«, ki je nošen ob negovanju matere in očeta, prav gotovo ne more prizakovati tega, kar imenujemo zdravo družinsko okolje. Če velja to že za zakone, velja seveda še bolj in predvsem za neporočene matere. Tak otrok je v veliko večji nevarnosti, da se bo duševno nepravilno razvil.

Marsikateri umetni squali bo mogoče zaradi kontracepcije preprečiti še iz sledenih razlogov: sedanje izkušnje naše, da se ženska, ki ji pravostorna komisija odlikuje squal, obrne na drugostopno komisijo in trmasto zahteva, da ji ta

cev v občini Trebnje je volilo 10.048 upravičencev ali 87,60 odstotkov.

Vreme je bilo v nedeljo lepo in torči volvcev ni oviralno. Rezultat je zadovoljiv, če upoštavamo, da so bile to lokalne volvitve v dveh občinah, da je bil rok za pripravo volvitve razmerno kratek in še to, da je mnogo kmetov v nedeljo zaradi lepote vremena delal v vinogradih, ker je doseganje slabo vreme precej zavrial spomladanska kmetova dela. Volvni rezultati bi bili tudi boljši, če bi volili vsi volilni uravničenci, ki začasno ne prebivajo na področju občine.

Jutri: plenum SZDL Črnomelj

Sestal se bo prvič po izvolitvi 17. aprila v Črnomlju. Razpravljali bodo o številnih nalogah. Predvsem namenarajo dočiti naloge Socialistične zveze pri delu za uresničevanje družbenega plana, ki ga je sprejela občina. Določili bodo konkretno naloge osnovnih organizacij Socialistične zveze po občinski konferenci. Ustanovili bodo 5 komisij za razna področja: za ženska vprašanja, komisija za Prešernovo družbo, komisija za tisk in propagando in komisijo za delo na vasi.

Za Elan – samo ena točka

ELAN (N. m.) : PARTIZAN (Skofljica) 1:1 (10)

Nogometisti so v vrtincu prvenstvenega tekmovanja. Njihove ligi so navadno velike – imajo po deset, dvanaest in več članov, zato se je njihovo prvenstveno tekmovanje pričelo že pred štirinajstimi dnevji, ali pa še prej. Nogometne enačnice iz našega okraja sodelujejo v treh različnih li-

ŠAH

Pionirske prvenstvene odbore za ustavnovitev teh skupnosti. Pioniri so, kar je zlasti ob dočiti, aktivni na skupnem vrtcu, na zadružnem polju so pomagali saditi hmelj, igrali so »Zaleške fante«, zato pa vadijo igre »Dve Marički«, ki jo bodo v kratek igrali. Za izboljšanje učnih uspehov so organizirali več krovk; sodelovali bodo na II. razstavi Ljudske tehnike v Novem mestu in na republiškem tekmovanju.

Se ena mesnica v Metliki

Metlika, ki je imela pred vojno pet mesnic, je pretekli mesec vendarle dobila še drugo mesnico.

Vsa zadnja leta je bila namreč v mestu ena sama pravljajalka, kar je zlasti ob dočiti, kar je bilo na sadnem drevju, ki je že v cestu. Na srečo starti na trhat še niso toliko pogonila. Tu je domačim precej pomagal sodnik, ki je nepridokavan došel na enajstmetrovko.

Naši v Novem mestu

Metlika, ki je imela pred vojno pet mesnic, je pretekli mesec vendarle dobila še drugo mesnico.

Vsa zadnja leta je bila namreč v mestu ena sama pravljajalka, kar je zlasti ob dočiti, kar je bilo na sadnem drevju, ki je že v cestu. Na srečo starti na trhat še niso toliko pogonila. Tu je domačim precej pomagal sodnik, ki je nepridokavan došel na enajstmetrovko.

Naši v Novem mestu

Metlika, ki je imela pred vojno pet mesnic, je pretekli mesec vendarle dobila še drugo mesnico.

Vsa zadnja leta je bila namreč v mestu ena sama pravljajalka, kar je zlasti ob dočiti, kar je bilo na sadnem drevju, ki je že v cestu. Na srečo starti na trhat še niso toliko pogonila. Tu je domačim precej pomagal sodnik, ki je nepridokavan došel na enajstmetrovko.

Naši v Novem mestu

Metlika, ki je imela pred vojno pet mesnic, je pretekli mesec vendarle dobila še drugo mesnico.

Vsa zadnja leta je bila namreč v mestu ena sama pravljajalka, kar je zlasti ob dočiti, kar je bilo na sadnem drevju, ki je že v cestu. Na srečo starti na trhat še niso toliko pogonila. Tu je domačim precej pomagal sodnik, ki je nepridokavan došel na enajstmetrovko.

Naši v Novem mestu

Metlika, ki je imela pred vojno pet mesnic, je pretekli mesec vendarle dobila še drugo mesnico.

Vsa zadnja leta je bila namreč v mestu ena sama pravljajalka, kar je zlasti ob dočiti, kar je bilo na sadnem drevju, ki je že v cestu. Na srečo starti na trhat še niso toliko pogonila. Tu je domačim precej pomagal sodnik, ki je nepridokavan došel na enajstmetrovko.

Naši v Novem mestu

Metlika, ki je imela pred vojno pet mesnic, je pretekli mesec vendarle dobila še drugo mesnico.

Vsa zadnja leta je bila namreč v mestu ena sama pravljajalka, kar je zlasti ob dočiti, kar je bilo na sadnem drevju, ki je že v cestu. Na srečo starti na trhat še niso toliko pogonila. Tu je domačim precej pomagal sodnik, ki je nepridokavan došel na enajstmetrovko.

Naši v Novem mestu

Metlika, ki je imela pred vojno pet mesnic, je pretekli mesec vendarle dobila še drugo mesnico.

Vsa zadnja leta je bila namreč v mestu ena sama pravljajalka, kar je zlasti ob dočiti, kar je bilo na sadnem drevju, ki je že v cestu. Na srečo starti na trhat še niso toliko pogonila. Tu je domačim precej pomagal sodnik, ki je nepridokavan došel na enajstmetrovko.

Naši v Novem mestu

Metlika, ki je imela pred vojno pet mesnic, je pretekli mesec vendarle dobila še drugo mesnico.

Vsa zadnja leta je bila namreč v mestu ena sama pravljajalka, kar je zlasti ob dočiti, kar je bilo na sadnem drevju, ki je že v cestu. Na srečo starti na trhat še niso toliko pogonila. Tu je domačim precej pomagal sodnik, ki je nepridokavan došel na enajstmetrovko.

Naši v Novem mestu

Metlika, ki je imela pred vojno pet mesnic, je pretekli mesec vendarle dobila še drugo mesnico.

Vsa zadnja leta je bila namreč v mestu ena sama pravljajalka, kar je zlasti ob dočiti, kar je bilo na sadnem drevju, ki je že v cestu. Na srečo starti na trhat še niso toliko pogonila. Tu je domačim precej pomagal sodnik, ki je nepridokavan došel na enajstmetrovko.

Naši v Novem mestu

Metlika, ki je imela pred vojno pet mesnic, je pretekli mesec vendarle dobila še drugo mesnico.

Vsa zadnja leta je bila namreč v mestu ena sama pravljajalka, kar je zlasti ob dočiti, kar je bilo na sadnem drevju, ki je že v cestu. Na srečo starti na trhat še niso toliko pogonila. Tu je domačim precej pomagal sodnik, ki je nepridokavan došel na enajstmetrovko.

Naši v Novem mestu

Metlika, ki je imela pred vojno pet mesnic, je pretekli mesec vendarle dobila še drugo mesnico.

Vsa zadnja leta je bila namreč v mestu ena sama pravljajalka, kar je zlasti ob dočiti, kar je bilo na sadnem drevju, ki je že v cestu. Na srečo starti na trhat še niso toliko pogonila. Tu je domačim precej pomagal sodnik, ki je nepridokavan došel na enajstmetrovko.

Naši v Novem mestu

Metlika, ki je imela pred vojno pet mesnic, je pretekli mesec vendarle dobila še drugo mesnico.

Vsa zadnja leta je bila namreč v mestu ena sama pravljajalka, kar je zlasti ob dočiti, kar je bilo na sadnem drevju, ki je že v cestu. Na srečo starti na trhat še niso toliko pogonila. Tu je domačim precej pomagal sodnik, ki je nepridokavan došel na enajstmetrovko.

Naši v Novem mestu

Metlika, ki je imela pred vojno pet mesnic, je pretekli mesec vendarle dobila še drugo mesnico.

Vsa zadnja leta je bila namreč v mestu ena sama pravljajalka, kar je zlasti ob dočiti, kar je bilo na sadnem drevju, ki je že v cestu. Na srečo starti na trhat še niso toliko pogonila. Tu je domačim precej pomagal sodnik, ki je nepridokavan došel na enajstmetrovko.

Naši v Novem mestu

Metlika, ki je imela pred vojno pet mesnic, je pretekli mesec vendarle dobila še drugo mesnico.

Vsa zadnja leta je bila namreč v mestu ena sama pravljajalka, kar je zlasti ob dočiti, kar je bilo na sadnem drevju, ki je že v cestu. Na srečo starti na trhat še niso toliko pogonila. Tu je domačim precej pomagal sodnik, ki je nepridokavan došel na enajstmetrovko.

Naši v Novem mestu

Metlika, ki je imela pred vojno pet mesnic, je pretekli mesec vendarle dobila še drugo mesnico.

Vsa zadnja leta je bila namreč v mestu ena sama pravljajalka, kar je zlasti ob dočiti, kar

METLIKA: ni vzroka za črno gledanje

Ceprav je metliška občina ena najmanjših v novomeškem okraju in so njenja proračunska sredstva skromna, je vendar v okviru svojih zmogljivosti in z družitvijo denarnih sredstev naredila dokaj lep gospodarski načrt, ki naj bi bil uresničen v letosnjem letu. Od obeh industrijskih podjetij v Metliki, to je prednica Novoteksa in trikotnika BETI, je eno še v poskusnem obratovanju, drugo pa je tako obremenjeno z odpeljanjem investicijskih in drugih kreditov, da za zdaj ne bosta mogli v kaž večji meri prispeti k občinskemu proračunu. Prav zato pa je treba razpoložljiva denarna sredstva in najete kredite izrabiti kar najbolj smotreno.

Tega se odgovorni ljudje v

metliški občini v polni meri tudi zavedajo. Zato je bila ena najhujših prvih skrbri, da bo občina letos do jeseni z najetim 12-milijonskim posojilom dogradila in opremila zdravstveni dom. Milnul teden je gradbeno podjetje Pionir začelo z notranjimi deli, skoraj pa so bili pred stavbo oddstranjeni ostanki stare žage, tako da zdaj ne bo nič več ovire za ureditev najbljžje okolice, ki jo nameravajo spremeniti v majhen park.

Tiakovanje oziroma asfaltiranje ceste skozi mesto je najhujši problem, ki muči Metličane že vsa leta po vojni. Prav zaradi telesne proračuna občine in okraja se bo morala ta pereča zadeva odmakniti še za eno leto. Pač pa je mestu zagotovljena v sosednji stavbi istega podjetja.

Lepo napreduje delo v stanovanjskem šestorščku predlinice Novoteksa, ki bo to poletje že pripravljeno za vselitev. Ista predlinica pa bo v kratkem z dodatno povečala svoje obratne prostore in hkrati dobila za svoje izdelke primerno skladishte.

Prav tako bo v Mestnem logu letos zrasel stanovanjski četveršček, za katerega so bili temelji sezidani že pred leti.

Pretežno skrb pa bo občina posvetila razvoju kmetijstva. Tako je Vodna skupnost Slovenije že odobrila 8 milijonov za nadaljnjo melioracijo površin v Mestnem logu S kanalizacijo in drenažo bodo izsušeni nekulturni travnik, ki jih zdaj še za male dejevje preplavljajo.

Ocenite nam predvajno delo v šoli in povejte tudi kaj o svojem delovanju v tem razdobju.

Leta 1919 sem pričel kot šolnik v Leskovcu pri Krškem. V predvojno Jugoslavijo sem bil v neprestanem boju z režimom. Premeščali so me iz šole v šolo, saj sem bil v dva desetletja kar šestkrat premeščen. Leta 1935 nisem napredoval v službi, ceprav bi moral, iz enakega vzroka.

Strošnovo mi niso mogli do

zadružno.

In ke vase misljenje o sloški reformi?

Zahteval jo je razvoj. S starim načinom pouka se je šola oddaljevala od življenja. Ze v starji Jugoslaviji smo posamezniki skušali to preprečiti, ceprav smo bili prezaposleni.

Pomagali smo si z raznim oblikami izvenšolskega delovanja.

Ker smo kot napredni šolniki delovali hkrati tudi politično, nas je takratna oblast ovirala. Solska reforma, ki jo uresničujejo zdaj, bo še res približevala življenje.

Udečenec in dijak bosta našla v pouku to, kar bosta v življenu potrebovala in kar jim bo koristilo.

Tovarš Jurčec je povedal, da je pravkar vložil prošnjo za spopojitev. Se vedno je ves veder in čil, prav takšen, kot ga spominjajo številni učenci in ljudje iz okoliša šole, kjer je učiteljeval. Želimo mu še vrsto let plodnega dela, zdravja in zadovoljstva v krogu svojih dragih!

Odsek za film pri občinskem odboru SZDL te dni predvaja po vseh in po šolah večje

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več srečanost v počasnosti 40. obljetnice Komunistične partije.

Občinski sindikalni svet je organiziral tridnevni seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic za področje občine. Za njim bodo vodilni sindikalni funkcionarji veliko pridobili, saj je v načrtu predvajala aktualnih nalog s področja sindikalnega dela. Prvotni datum za seminar (od 18. do 20. aprila) je sicer prestavljen, ker bo te dni v Sevnici več sreč

Postopinjah očetov in bratov

Radi bi bili med najboljšimi!

To smo si zaželeti, ko smo govorili o delu na letošnjem odseku avtomobilske ceste. V dosedanjih treh dekadah smo želje in načrt uresničili: trikrat smo postali udarna in enkrat nas je Glavni štab MDB prav posebej poohvalil za odlično opravljene naloge.

»Samo to želimo« smo si spet dejali.

To menda pove precej o delu naše brigade, ki je zdaj v sreči Srbijske, v neposredni bližini Paračina. Prvi trenutek neskajene sreče smo doživeli že v Cicevcu, v Pojatah, kjer smo napred delali in kjer smo bili proglašeni prvi za udarno brigado. Tako je bila beseda, »udarništvo za nas je še pojme; zdaj je drugača. Naselje v Pojatah se ne spominjam le zavojijo prvi proglašene udarne brigade; morda še bolj zaradi težav, ki smo jih imeli tam pri delu kot prva brigada, ki je prišla v naselje. V štabu brigade so samo mladi ljudje; malo smo imeli izkušenj in problemov je bilo veliko. Zdaj je vse to urejeno. Delo nam je dalo izkušnje, pomagamo si povsod med seboj in naše delo je enotno.

Napredovali smo iz dneva v dan. Ne le v tem, da je bilo problemov čedalje manj. Tudi v disciplini, in še posebej v uspehih. Vsakih deset dni — temu pravimo tudi dekada — smo naredili več. Sklenili smo: nobene dekade več brez udarnosti! To je naša želja: postati hočemo, šestkrat udarna brigada! Borimo se tudi za prehodnjo zastavico Glavnega štaba MDB, kar pa nam doslej še ni uspelo. Lahko pa vam zaupamo, da smo bili v zadnjih dveh dekadah že kar resni konkurenți tudi za to najvišje priznanje! To kaže, da zmorno marsikaj navzic fizično šibkim brigadirjem, ki jih imamo v brigadi.

Socializem v najrazličnejših oblikah postaja zaradi delovanja objektivnih zakonov družbenega razvoja in revolucionarnih akcij delavskega razreda svetovni sistem.

DO 5. MAJA

je treba najkasneje poravnati naročnino za 1. polletje 1959, ako želite sodelovati v našem velikem nagradnem žrebanju. Danes smo odpisali zadnjim poštam v LRS izterjevalne položnice, do 5. maja pa bomo počakali na vplačilo še zadnje zamudnike. Vsi, ki si bodo še naročili Dolenjski list in ki bodo do 5. maja poravnali polletno naročnino (300 din), bodo sodelovali pri žrebanju

99 NAGRAD

Televizijski sprejemnik čaka morda prav vas, zato ne oklevajte in izročite pismo-nosi polletno naročnino, ko vas bo obiskal!

Uprava
DOLENJSKEGA LISTA

V spomin borcu - komandantu

Pred petaletimi leti, v času herojskih borb XIV. proletarske divizije konec februarja 1944. leta, je padel kapetan Jerman Jože, namestnik komandanta Sercerjeve brigade. Kot dober tovarš, odločen komunist, hraber borec in sposob komandant zasluži, da se oddolžimo njegovemu spomini.

Poznal sem ga od 1942. leta iz Tomšičeve brigade. Dobra prijatelja sva postala v začetku 1943. leta, ko sem bil imenovan za namestnika komisarja 3. čete I. bataljona, kjer je bil Jože namestnik komandirja. V predihih med borbam in na po-hodih mi je večkrat govoril o svojem življenju v bivši Jugoslaviji in o prvih doživetjih v partizanih.

Kot sin bajtarja in trškogorskih hribov je imel težko mesto. V zgodnjih letih je moral na dino. Po končani osnovni šoli se je šel učiti krojaške obrti in je preživel vse tega predvojnega vajence.

Okupacija domovine ga je težko prizadela. Takoj, ko se je v njegovem kraju pojavila organizacija OF, je postal njen simpatizer in začel delati zanje, spomadi 1942. leta je pa odšel v partizane.

Avgusta 1942. leta je Tomšičeva brigada napadala belogradčenski taksimenovani »Stajer-

ski« bataljon pri Sv. Ani pri Novem mestu. Pred napadom so bili potrebiti podatki o sovrzilih utrdbah in razporedu. Kako priti do teh podatkov? Problem je rešil Jože. Oblikele se je v staro obliko ter še bosonog in razglog napotil preko Krke in belogradčanskega taborišča proti Smolenji vasi. Belogradčisti so ga prijeli in odpeljali k svemu oficirju — kaplanu. Kapelan ga je doiglo zasliševal in spraševal, zakaj je prišel v nji-hovo taborišče in kdo ga je poslal. Jože je vztrajno zatrejal, da ni vedel, da je tukaj taborišče, da je namenjen v Smolenjo vas k nekemu fantu, ki ima napadno plašča za kolo. To pot je izbral zaradi tega, ker je najbližja. Če bi vedel, da oni tukaj taborišče, ne bi šel po tej poti. Po dolgem zatrejanju, da ne bo več sei po tej poti in da ne bo nikomur povedal, kaj je viden, ga je kapelan spustil. Pri tem pa mu je seveda zabilčal, da bo ustreljen, če še enkrat pride v taborišče. Jože je nalogo dobro opravil. Dobro si je ogledal in zapomnil razpored tabo-rišča. Drugi dan zjutraj, to po-nam, je bil zopet v taborišču skupaj s soborci iz Tomšičeve brigade.

Jože pa ni bil znan samo kot borec temveč tudi kot komandan-t. Skoraj ni bilo akelje

bombašev v I. bataljonu Tomšičeve brigade, da ji Jože ne bi bil na celu. Pri napadu na Metliko v marcu 1943. leta je kot namestnik komandirja ţete po odprttem terenu in pod močnim sovražnim ognjem popeljal bombaše do žilnih ovrlj in na-pravil prehode v njih. V borbah v Suhem Krajinu marca 1943. leta je skupaj s komandirjem Jahanom veliko prispomogel k razbitju in uničenju fašistov na Sv. Petru, ki so prišli v po-moč napadeni postojanki v Am-brusu.

Julija 1943. leta je bil imenovan za namestnika komandanta četrtega bataljona. Kmalu za tem je bil komandant bataljona Johan težko ranjen. Njegova dolžnost je prevzel Jože. V tem času je bila brigada na Bojancih. Četrти bataljon je bil na jugozahodni strani vasi. Kmalu po prihodu, bori se komaj dobro zaspali, so vas napadli Italijani. Jože je hitro precenil položaj in sprejel borbo. Z odločnim naskokom je razbil Italijane in jih podl proti Dragatušu.

Po padcu fašizma v Italiji so brigade vodile ostre borce v Krajinu. V borbah na sektorju Sela-Sumberk-Kozjak so Italijani z artiljerijskim ognjem obstrejali naše položaje. Tako-krat so padli narodni heroji Kavčič, Šaranovič in Jevtić.

Med pohodom 14. divizije pre-kontra Hrvaške je bil prestavljen v Sercerjevo brigado za namestnika komandanta, kjer sva se zopet sesla. Tudi v borbah na Stajerskem se je zelo dobro izkazal. Spretno je koristil svoje borbene in komandantske izkušnje. Prvi dan našega bivanja na Stajerskem so Nemci napadli 3. bataljon Sercerjeve brigade v vasi Hrastje pod Zudemom. Z Jožetom sva takoj po

Razločno smo slišali povelja Italijanskega komandanta svojemu oficirju za zvezlo: »Tenente Riko! Kvatra salve!« Tako zatem odmive istreljenski granat in detonacije za našim hrbtom. (Bili smo v neposrednem stiku z Italijani.) V komandi so razmislijali, kako bi preprečili Italijanskiemu komandantu prenos povelja artilleriji. Jože s svojim bataljonom je dobljil nalogu, da mu to prepreči. Po dolinci, obrasli z grmičevjem, je prišel za hrbet Italijanom ter jih iz ne-predvidene bližine napadel.

Po kapitulaciji Italije je bila v Loški dolini formirana XIII. brigada, takrat imenovana »Loška«, vedno na Izvirih borcev. Le komandni kader je bil star in preizkušen v borbah. Jože je bil imenovan za namestnika komandanta brigade. Skupno s komandantom Bobnarjem »Gedome«, sta med šesto ofenzivo z brigado uspešno manevrirala, a po ofenzivi, ko so naše enote prešle v protiofenzivo, uspešno tolkli Nemce in domobrance. Posebno so znane borce XIII. brigade v Kočevju.

Med pohodom 14. divizije pre-kontra Hrvaške je bil prestavljen v Sercerjevo brigado za namestnika komandanta, kjer sva se zopet sesla. Tudi v borbah na Stajerskem se je zelo dobro izkazal. Spretno je koristil svoje borbene in komandantske izkušnje. Prvi dan našega bivanja na Stajerskem so Nemci napadli 3. bataljon Sercerjeve brigade v vasi Hrastje pod Zudemom. Z Jožetom sva takoj po

prvih strelih odhiteia do bata-ljona, ki se je uspešno branil. Ko je razgledal položaj je izdal povelje četi na levem krilu, da bočno napade Nemce. Uspeh ni izstal. Nemci so se spustili v pančen beg, medtem ko so na bojnom potu, poleg mrtvih, puščali parape, ki smo jih zaplenili na Stajerskem.

Tudi v poznejših borbah, kot na napadu na Reštanji, pri Lokavcu, pri Sv. Petru nad Laščem, na Slemenu itd. se je zelo dobro izkazal. V noči od 17. na 18. februarja je bila Sercerjeve brigada v predhodnici divizi-

je, odrejena za preboj nemškega obroča nad cesto Vitanje — Mislinje, zaradi prehoda na Pohorje. Jože je odšel z drugim bataljonom, ki je imel nalogo na enem delu prebiti obroč. Noč je bila zelo mrzla, divizijska kolona pa je čakala, kdaj bo preboj izvršen. Dolgo se je čutil samo rafal nemških »šarcev« dočim se je naše strani oglasa-ti tu in tam kakšna puška. Ker sem bil v stabu brigade, nisem vedel, kakšno je streljalo.

Z njim me je spoznal Jože, ko se je vrnil v koloni. Bil je zaskrbljen. Vprašal sem ga, kako je. »Zelo težko,

mi je odgovoril. »Nobeden na mitraljez ne dela. (Imeli sm mitraljeze in puško mitraljeze marke »Breda«. Vsak dan zamenjajo, a bocil jih z začiganjem papirja pod njimi z grevajo.« To je bil najin zadnjih razgovor in srečanje.

Zože je postal na Paškem Kozaku, kjer je z namestnikom komisarja Bojanom in načelnikom štaba brigade Prodifikom v dolini v težkih borbah vodil prvi četrti bataljon.

Preživel je najhujše borbe na Paškem Kozaku, Graški Gori, Ravnh, Belih vodah in Možirski planinah ter je s svojim junastvom in vztrajnostjo borbe v najtežjih dneh pohoda 14. dne.

Ko smo po ofenzivi znotolj-či, ki se niso prebole, na Pohorje, smo se spravili, katerih tovarjev ni več. Zvedel sem, da je zadnje četrti ofenzive, pri Rastkah v Lju. Ne samo mene tudi ostalih bincem grabnili padel tudi Jože borce in funkcionarje, ki se prebili na Pohorje, je ta več zelo pretresla. Zavedel smo se da smo izgubili dobrega tovarja, komunista in borca. Ceprav je bil dolgo v Sercerjevi brigadi, je tudi v njej zaradi svoje neposrednosti, hrabrosti in sposobnosti pridobil veliko zaupanje borcev.

To je samo del Jožetovega u-nakoga življenja v partizenskih

Stavil Butara Mihail — Aleks, podpolkovnik JLA, BEOGRAD

SPOMINI STAREGA AMERIKANCA

Prisc John Lokar st.

Delovodja je imel Slovence že tistikrat rad. Takrat nisem videl Italijanov v tovarni, bili so povečani Cehi in Poljaki. Italijani so pa opravljali predvsem zunanja dela. Po tudi dosti Slovencev je kopalo kanale in opravljalo razne druge dela zunaj. Kadar je padal dež, so bili ob zaslužek.

Ščasoma sem se preselil k nekemu drugemu prijatelju. Bilo nas je 12 fantov na tem stanovanju. Žena je imela do sti dela in truda, ko je kuhalna in prala za nas, le nedeljsko srečanje smo dajali v »londrov«. Zenske so tedaj zelo trpeče, ko so imeli »borderje« na stanovanju, da so si zaslužile nekaj denarja. To je tudi opravljalo več žensk v prerni grob. Bile so pridne in zelo delavne. Prvi deset let prihodja tja so ženske še bolj trpeče kot moški. Zjutraj so zgodaj vstajale, zvečer še zopet pozno k počitku. Delale so dolge ure, pri tem pa niso imeli ugodnosti in udobnosti raznih olajševalnih pripomočkov za gospodinjstvo kot jih imajo današnje mlade gospodinje. Se voda je bila zunaj na dvorišču, proč od hiše. Pozimi je voda večkrat zmrznila in je bilo treba kušati, da se je vodnjak odtačal. Večkrat je gospodinjstvo moralno storiti na vse zgodaj, preden je napravila zajtrk za nas. 12 fantov. Čez dan so žene bile zaposlene v pranju, kuhanjem in šivanjem. Cistiti so morale tudi petroleje, ker tedaj ni bilo plina ali električne kot danes, vrhu tega pa so imeli še otroke.

Da, tiste čase so imeli ženske težko življenje. Nekatere današnje mlade žene se kaj rade pritožujejo, da imajo dosti ali preveč dela, čeprav imajo le po enega ali dva otroka. Redko več, in v hiši imajo vse najmodernejske električne pripomočke, s katerimi si lajsajo delo in prihranijo na čas.

No, pa tudi kar se tiče nas moških, ni bilo ravno prijazno. Nič ni bilo tedaj čudnega, če so se v stanovanju pojavile mihi, celo podgane. Pa tudi stenice je kar mrgole. Zlasti poleti je bilo težko spati, ker so grize, da je kaj, pozimi pa je bilo hudo, ker so bile sobe mirzle kot ledene. Največkrat svapala po dva ali pa tudi več skupaj, da smo greti eden druga. Stranči nismo imeli v hiši, tudi sredi noči je bilo treba, čeprav v hudi zimi, ven, po navadi precej daleč od hiše. Nič kaj prijetno ni bilo, če je briša burja, meden sneg ali pa je illo ilo kot škafa.

Taka stanovanja so bila največkrat zelo zanemarjena in v bližini tovarn. Delavci smo imeli navado, ker nismo živeli predaleč od tovarn, kjer smo delali, da smo sli opoldne domov. V bližini našega stanovanja je bila železarna, kjer so topili železno ruco. Tedaj je bilo vse zelo razsvetljeno in iskre so leteli na našo hišo. K sreči se ni vzbiral. Nekoč sem v šali zložil toliko:

Tukaj na hribču,
naš Newburg stoji,
lepo se to vidi,
se iz dimnikov kadi,

ne rabimo laterne
in ne »gas« —
tovarna nam sveti
zadost je svetlo.

Včasih smo jo mahnili v gostilno, kjer smo tudi zapeli te kitaro, čeprav ni umetniško sestavljen. Tistikrat ni bilo videti avtom na cesti — kvečemu po enega na vsako uro. Fantje smo bili srečni, če smo imeli kolo, pa se teh ni bilo videti. Zgodilo se je, da moje kolo ni imelo gume in sem vozilok okrog na samem obroču. Da bi vedeli, kako so me bolele kosti!

Tisti starci naseljeni, ki ste živali v Clevelandu v letih 1900-1910, ste danes starji po 70 in 80 let ali več in se gotovo spominjate, da so tedaj bile raznere in resnici take, kot sem tukaj napisal. Dala bi se napisati velika knjiga, Meni je to nemogoče in mi boste, upam, kot starčku 80 let oprostili.

Torej, tovarno, ki nam je svetila ponofi in podnevi, smo nazivali »klavnic«, ker je v njej bilo mnogo delavcev močno poškodovanov in veliko tudi pobitih. Primerilo se je, da je delavec iskal dež, pa je rekel — nač, v to klavnicu pa je premogoklju se se tista leta pogostoma dogajalo smrtni nesreči. Oblasti so premalo skrbele za varnostne naprave. Tudi delavstvo je bilo splošno zatirano in če se je tu in tam primerilo, da so se delavci opogumili in šli na opelklah umrli v hudi bolezinah.

Tudi po premogoklju se so tista leta pogostoma dogajalo smrtni nesreči. Oblasti so premalo skrbele za varnostne naprave. Tudi delavstvo je bilo splošno zatirano in če se je tu in tam primerilo, da so se delavci opogumili in šli na opelklah umrli v hudi bolezinah.

Delavstvo je tiste čase ustvarilo ogromne dobičke za velekapitaliste. Danes je vse preveč in se rajši uničuje, kot da bi se delilo. To ni pravično.

Naj omenim, kako smo prva leta živili pioniri in newburški naseljeni. Bilo je leta 1900, ko ni bilo še nobenega slovenskega društva v Newburghu. Konec tega leta je bilo ustanovljeno samostojno društvo sv. Alojzija. Bilo je prvo društvo, ki je bilo na katoliški podlagi. Pozneje (leta 1902) smo ustanovili društvo sv. Lovrenca in ga priklopili h K.S.K.J. Bil sem tudi jaz med ustanovnimi člani tega društva in član pet let. Za društvo sem se vedno zanimal kot delavske organizacije.

Primerilo se je nesreča, da je bilo sedem delavcev močno oprečenih. Med njimi so bili tri trije Slovenci. Ko smo jih obiskali v bolnišnici, jih zaradi hudi bolezin, ki smo jih imeli, nismo mogli spoznati. Od teh sedem so pozneje štirje okrevali, trije pa so na opelklah umrli v hudi bolezinah.

Tudi po premogoklju so se tista leta pogostoma dogajalo smrtni nesre